

SÆRAVTALE

FOR

TJENESTEGJØRING

|

INTERNASJONALE

OPERASJONER

Gjeldende fra 1. januar 2018 til 31. desember 2019

Innhold

PARTER, OMFANG OG VARIGHET	4
1.1 Parter	4
1.2 Omfang	4
1.3 Varighet	5
2. FORBEREDENDE TJENESTE	5
2.1 Arbeidstid i Norge	5
2.2 Permisjonsdager og kompensasjon	5
2.3 Fri kost og losji	5
2.4 Maritime styrkebidrag	6
2.5 Hjemreiser	6
2.6 Forberedende tjeneste i utlandet	6
3. TJENESTEPERIODEN	7
3.1 Misjonstillegg	7
3.2 Erfaringstillegg	8
3.3 Familietillegg	8
3.4 Utenlandstillegg	8
3.5 Kost og losji utlandet	9
3.6 Opptjening av permisjons- og rekreasjonsdager	10
3.7 Frie hjemreiser	10
3.8 Velferdspermisjon	10
3.9 Kompensasjon for ekstra belastning	10
4. AVVIKLING- OG REKREASJONSPERIODEN	11

4.1	Mellomlanding	11
4.2	Tillegg i avviklingsperioden.....	11
4.3	Avvikling av permisjons- og rekreasjonsdager	11
4.5	Avslutningssamling.....	12
5.	FELLESBESTEMMELSER	13
5.1	Lønn og sikringsregel.....	13
5.2	Ferieopptjening og ferieavvikling.....	13
5.3	Erstatnings- og forsikringsordninger	13
5.3.1	Faginvaliditet.....	13
5.3.2	Samordning av erstatningsutbetaling.....	13

PARTER, OMFANG OG VARIGHET

1.1 Parter

Særavtale om tjenestegjøring i internasjonale operasjoner er inngått mellom Forsvarsdepartementet på den ene side og

Befalets fellesorganisasjon
Norges offisersforbund
Krigsskoleutdannede offiserers landsforening
Personellforbundet
Norsk tjenestemannslag - Forsvaret
Norges Juristforbund
Den norske veterinærforening
Norsk psykologforening
Samfunnsviterne
Norsk sykepleierforbund
Norsk radiografforbund
Den norske legeförening
Norges farmaceutiske forening
Tekna –Teknisk-naturvitenskaplig forening
Norges Ingeniør- og teknologorganisasjon (NITO)
Norsk Fysioterapeutforbund
Presteforeningen
Forskerforbundet
Den Norske Tannlegeforening

1.2 Omfang

Avtalen gjelder personer som er beordret til tjeneste i internasjonale operasjoner, jf. lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. (forsvarsloven) og forsvarstilsatteforskriften.

Personer som beordres fra Norge til et NATO PE hovedkvarter eller fra et NATO PE hovedkvarter til et annet for å forsterke dette for en skarp operasjon, herunder etablerte stedlige CE-t tillegg/CE enheter, og innlemmet i en turnustjeneste for døgnkontinuerlig drift av operasjonen omfattes av denne avtalen. Det vises for øvrig til «*Særavtale om økonomiske vilkår for personell som tjenestegjør ved stasjoner, NATO-staber og andre enheter i utlandet*».

I tvilstilfeller, som eksempelvis internasjonale humanitære krise- og hjelpeoppdrag og ordinære militære tjenesteoppdrag i utlandet, skal avtalepartene drøfte om avtalen skal nyttes.

1.3 Varighet

Særavtalen for tjenestegjøring i internasjonale operasjoner iverksettes fra og med 1. januar 2018 og gjelder til og med 31. desember 2019.

Denne avtalen erstatter avtale gjeldende fra 1. januar 2016 til 31. desember 2017.

2. FORBEREDENDE TJENESTE

2.1 Arbeidstid i Norge

Forberedende tjeneste er unntatt fra arbeidsmiljøloven kapittel 10, jf. tariffavtale om unntak fra arbeidsmiljøloven kapittel 10 av 30. mars 2011, pkt. IV (Unntaksavtalen). Det skal foreligge ukeplaner som viser aktivitet, arbeidstid og hvile/fritid.

Aktivitet som er regulert i Arbeidstidsavtalen i Forsvaret (ATF), godtgjøres i henhold til ATF. Øvrig aktivitet godtgjøres i henhold til Hovedtariffavtalene i staten (HTA). Opptjent tid i tidbank avvikles fortrinnsvis i forbindelse med forberedende tjeneste.

2.2 Permisjonsdager og kompensasjon

Under forberedende tjeneste gis det 1 permisjonsdag per måned og kr. 1500,- per måned, gitt som dagsats som kompensasjon for at forberedende tjeneste er unntatt fra arbeidsmiljøloven kapittel 10.

Opptjent permisjon avvikles fortrinnsvis før tjenesteperioden.

Under forberedende tjeneste i Norge skal alt personell gis fri lørdag og søndag (ukefridager). Dersom fritid ikke kan gis lørdag og søndag, skal det gis fri tilsvarende antall ukedager før tjenesteperioden begynner. Det skal ikke kompenseres økonomisk for bortfall av ukefridager.

2.3 Fri kost og losji

Personellet har fri kost og losji.

Merknad:

Partene viser til FDs brev til FST av 17. februar 2009 hvor FD setter fokus på manglende forlegning på oppsettingsstedet og utstrakt bruk av utilfredsstillende kvarter også utenfor de perioder hvor kvarterstand ikke kan forventes grunnet aktivitetens karakter. Partene finner det også uakseptabelt at personell opplever oppsettingsperioden i Norge som svært belastende, og at den vesentligste grunnen til dette er opplevde urimelige kvarterforhold.

Partene er enige om at Forsvaret må kunne tilby personellet bedre kvarterforhold. Partene forutsetter at FDs brev fra 2009 følges opp og at saken tas opp med Forsvarsstaben med sikte på en bedring av forlegningsforholdene. Partene pålegger Forsvarsstaben å se nærmere på tiltak som kan iverksettes på kort og mellomlang sikt.

Det skal arbeides videre med å forbedre forlegningsstandarden

2.4 Maritime styrkebidrag

Maritime styrkebidrag i transitt til operasjonsområdet, godtgjøres sjablongmessig i henhold til ATF for syv døgn, og tilstås vilkår som under tjenesteperioden med unntak av misjonstillegget. Det tilstås sjøtjenestetillegg for samme periode. Etter dette tilstås vilkår som i tjenesteperioden i operasjonsområdet . Ved særskilt behov for operativ trening før tjenesteperioden tilstås ytterligere døgn kompensert etter ATF i henhold til ordre.

2.5 Hjemreiser

Alle som gjennomfører sammenhengende forberedende tjeneste i Norge får fire hjemreiser tur/retur per måned etter mønster av pendlerreiser, hvis dette er forenlig med gjennomføringen av tjenesten.

Retten til fire hjemreiser per måned forutsetter at personell deltar eller forutsettes å delta på forberedende tjeneste av minimum 30 dagers varighet.

Reisene tjenes opp per tjenestegjørende måned, og kan tas ut med maksimalt en måneds forskudd og overføres med inntil en måneds opptjening til påfølgende måned. Reiser som ikke er avviklet bortfaller uten noen form for kompensasjon. Personell som under forberedende tjeneste skifter tjenestested uten å skifte bopel tilstås kompensasjon i henhold til Særavtale om økonomiske vilkår ved endret tjenestested. Retten til gratis hjemreise gjelder ikke for personell som gjennomfører den forberedende tjenesten på sitt faste tjenestested og skattemessig bor innenfor tjenestestedets naturlige boområde.

Personell som tidligere er innvilget pendlerstatus som holder to husholdninger, får overført rettighetene til og fra stedet for forberedende tjeneste – bosted.

Merknad:

Partene har en intensjon om å vurdere særavtalens punkt om hjemreiser under forberedende tjeneste, med hensikt å forbedre muligheten til hjemreiser under forberedende tjeneste, såfremt tjenesten tillater det.

Se administrative bestemmelser 5.5.2.

2.6 Forberedende tjeneste i utlandet

Dersom hele eller deler av den forberedende tjenesten foregår i utlandet utenfor operasjonsområdet, har personellet fri kost og losji, og utenlandstillegg som dagsatser.

Alle som gjennomfører forberedende tjeneste i utlandet av minimum to ukers varighet, får en hjemreise tur/retur etter mønster av pendlerreiser, hvis dette er forenlig med gjennomføringen av tjenesten.

3. TJENESTEPERIODEN

3.1 Misjonstillegg

Misjonstillegget er lønsmessig kompensasjon for risiko, ulempe, høy arbeidsbelastning, beredskap, avsavn og fungering i side- og overordnede stillinger. Tillegget utbetales til alt tjenestegjørende personell i tjenestesperioden, dvs. den perioden som omfatter tjenesten i en aktuell internasjonal operasjon. Størrelsen på misjonstillegget bestemmes ut fra trusselnivå mot liv og helse. I områder med høy trussel mot liv og helse gis fullt tillegg. Misjonstillegget i områder med lav trussel mot liv og helse settes til 67 % av fullt tillegg.

Forsvarets operative hovedkvarters trusselvurderinger i operasjonsordren legges normalt til grunn. Høy trussel mot liv og helse tilsvarer trusselvurderingenes to høyeste nivåer. Lav trussel mot liv og helse tilsvarer trusselvurderingens to laveste nivåer.

	Høy trussel mot liv og helse	Lav trussel mot liv og helse
menig/flysoldat tom. løytnant/oversersjant/vingsersjant/skvadronmester eller spesialmedarbeider (OF 1/OR 1-6/CIV 1)	Kr. 27 475	Kr. 18 408
kaptein/kapteinløytnant/stabssersjant/flotiljemester (OF 2/OR 7/CIV 2)	Kr. 27 981	Kr. 18 747
major/orlogskaptein/kommandersersjant/orlogsmester eller spesialmedarbeider (OF 3/OR 8/CIV 3) oberstløytnant/kommandørkaptein/sersjantmajor/flaggmester og høyere eller internasjonal rådgiver (OF 4/OR 9/CIV 4-7)	Kr. 29 496	Kr. 19 767

Personell som beordres fra Norge til et NATO PE hovedkvarter eller fra et NATO PE hovedkvarter til et annet, jf. pkt. 1.2, eller tilsvarende utenfor Norge ved en periode over 30 dager, tilstås misjonstillegg etter lav trussel mot liv og helse.

3.2 Erfaringstillegg

Ved akkumulert tjeneste i utlandet tilstås tillegg i henhold til tabellen under:

Beregnet antall måneder	0-18 mnd	18-30 mnd	30 – mnd
Erfaringstillegg pr måned	Kr. 0,-	Kr. 2 200,-	Kr. 3 200,-

Beregning av tjeneste gjelder fra 1. januar 2005.

- Tjeneste i internasjonale operasjoner beregnes 1:1.
- Opptjening fra annen tjeneste i utlandet beregnes 2:1. Dvs. 12 måneders tjeneste i annen tjenestegjøring beregnes som seks måneders opptjening av erfaringstillegg på denne særavtalen. Som annen tjeneste regnes:
  - tjeneste ved utenriksstasjoner og NATO-staber
  - stillinger /arbeidsoppdrag lønnet av Utenriksdepartementet (UD) ifm oppdrag for OSSE eller NORAD
  - stillinger lønnet av FN og NATO
  - internasjonal erfaring fra Non- Governmental Organizations (NGO)

Tilsvarende tjeneste godskrives etter søknad.

3.3 Familietillegg

Familietillegget er ment å dekke merkostnader forbundet med å ha barn i husholdningen når samlivspartneren er fraværende i internasjonale operasjoner. Med barn i denne avtalen menes personer inntil fylte 18 år.

Familietillegg med kr. 6 750,- per måned tilstås tilsatte som er enslige med daglig omsorgsansvar for barn, og tilsatte med samlivspartner med felles barn som den tilsatte har daglig omsorg for under tjenesteperioden i utlandet. Gjelder også for særkullsbarn og fosterbarn når barnet har inngått i den tilsattes husstand og de har hatt felles bopel i ni måneder før tjenesten tar til.

Tilsatte med delt omsorgsansvar for barn får halvt familietillegg pr. måned.

Maksimalt familietillegg som kan utbetales er kr. 6 750,- per måned, uavhengig av antall barn i husstanden.

3.4 Utenlandstillegg

Tillegget fastsettes til 55 % av utenlandstillegget etter forholdstall fastsatt i *Særavtale om økonomiske vilkår for personell som tjenestegjør ved stasjoner, NATO-staber og andre enheter i utlandet* mellom Forsvarsdepartementet og arbeidstakersorganisasjonene. Satser og regulering av disse følger av *Særavtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenrikstjenesten*.

Forutsetningen for at utenlandstillegg tilstås skattefritt er at tillegget dekker skattemessig relevante merutgifter forbundet med tjenestegjøringen i utlandet.

Utenlandstillegg for sivile grader med midlertidige SKO som spesialmedarbeider og internasjonal rådgiver er tilpasset det militære gradssystem.

Tillegget fastsettes slik:

Forholdstall	Militær og sivil grad	Midlertidig SKO
115	menig/flysoldat/ledende menig/ledende flysoldat (OR 1), CIV 1 og COR 5-4-3, visekorporal/vingsoldat/visekonstabel (OR 2), visekorporal kl. 1/ledende vingsoldat/konstabel (OR 3), korporal/ledende konstabel (OR 4), korporal kl. 1/vingkorporal/seniorkonstabel (OR 4), sersjant/kvartermester (OR 5), fenrik (OF 1)/seniorsersjant/seniorkvartermester (OR 5+), CIV 1-I	spesialmedarbeider
140	løytnant/kaptein/kapteinløytnant (OF 1/OF 2) major/orlogskaptein (OF 3) oversersjant/vingsersjant/skvadronsmester/stabssersjant/flotiljemester (OR 6/OR 7) kommandersersjant/orlogsmester (OR 8) og CIV 1-II, CIV 2 og CIV 3	spesialmedarbeider
180	oberst/kommandør (OF 5)/ oberstløytnant/kommandørkaptein (OF 4)/ sersjantmajor/flaggmester (OR 9) og CIV 5 og 4	internasjonal rådgiver
190	brigader/flaggkommandør (OF 6) og CIV 6	internasjonal rådgiver
200	generalmajor (tilsv) (OF 7) og CIV 7	internasjonal rådgiver

Personer som beordres fra Norge til et NATO PE hovedkvarter eller fra et NATO PE hovedkvarter til et annet tilstås ikke utenlandstillegg etter denne avtalen. Det vises til «*Særavtale om økonomiske vilkår for personell som tjenestegjør ved stasjoner, NATO-staber og andre enheter i utlandet*».

3.5 Kost og losji utlandet

Tilsatte skal ha fri kost og losji under tjenestegjøringen i internasjonale operasjoner.

Med fri kost og losji menes:

- forlegning/forpleining ved egen avdeling eller multinasjonalt hovedkvarter
- forlegning/forpleining etter kontrakt i regi av nasjonal eller annen myndighet

Når dette ikke er mulig, tilstås pengeforpleining etter gjeldende satser for dekning av kost og losji – enten fra Forsvaret eller fra annen myndighet. Med gjeldende satser menes:

- satser for kost og overnatting, jf. Særavtale for reiser i utlandet for statens regning
- pengeforpleining fra andre organisasjoner (MSA/LA/tilsv.)

Se forøvrig administrative bestemmelser punkt 5.6.

3.6 Opptjening av permisjons- og rekreasjonsdager

De som tjenestegjør i internasjonale operasjoner opparbeider fem dager permisjon for hver tjenestegjørende måned i operasjonsområdet. Ved en tjenesteperiode på inntil 15 dager som inkluderer lørdag og søndag, tilstås en permisjonsdag.

Det tilstås i tillegg to rekreasjonsdager per tjenestegjørende måned i operasjonsområdet som skal avvikles etter avviklingsperioden før oppstart i ordinær stilling. Det opptjenes ikke rekreasjonsdager ved kortere tjenesteperiode enn 15 dager.

3.7 Frie hjemreiser

Det tilstås en fri hjemreise t/r fra tjenestestedet til hjemsted i Norge per tredje måned (90 dager). Transportutgifter og nødvendige utgifter til overnatting i forbindelse med reisen dekkes.

Hvis operative forhold i operasjonsområdet gjør det nødvendig å kansellere hjemreise, eller operasjonen er av en slik karakter at det ikke kan planlegges med hjemreise, skal denne kompenseres. Kompensasjonen fastsettes til kr. 12 000,- og utbetales ved sluttoppgjør.

Se for øvrig administrative bestemmelser punkt 5.5.3.

3.8 Velferdspermisjon

I forbindelse med dødsfall, livstruende sykdom og ulykkestilfelle i familien, samt eget barns fødsel, dekkes billettutgifter t/r operasjonsområdet – hjemsted i Norge, eventuelt hjemsted på søknadstidspunktet. Som familie regnes ektefelle/registrert partner, samboer, barn, søsken, foreldre/steforeldre/fosterforeldre, besteforeldre, svigerforeldre.

I forbindelse med slike velferdsreiser til Norge tilstås inntil en ukes velferdspermisjon med lønn. Reisedager kommer i tillegg. Det kan ved behov gis inntil en uke ytterligere permisjon avhengig av alvorlighetsgrad og i den grad den operative situasjon gjør dette mulig.

3.9 Kompensasjon for ekstra belastning

Etter en periode ute i internasjonal operasjon på minimum 90 dager, bør det gå minst det dobbelte av siste beordringsperiode før den tilsatte kan beordres på nytt til tjeneste i

internasjonale operasjoner. Dersom arbeidsgiver ikke overholder dette, tilstås kompensasjon med kr. 4 150,- per måned i ny tjenesteperiode. Dette gjelder også ved rekapitulering.

Slik beordring skal kun nyttes i helt spesielle tilfelle hvor det ikke er andre alternativer for bemanning av særdeles kritiske stillinger/funksjoner.

Bestemmelsen gjelder også ikke stadig tjenestegjørende personell.

4. AVVIKLING- OG REKREASJONSPERIODEN

4.1 Mellomlanding

Ved eventuell mellomlanding i utlandet, som ledd i avdelingens avvikling, tilstås vilkår som i tjenesteperioden.

Se administrative bestemmelser punkt 1.7.

4.2 Tillegg i avviklingsperioden

Etter hjemkomst til Norge tilstås tillegg som i tjenesteperioden, med unntak av utenlandstillegget og familietillegg, i inntil fem dager.

For personell som unntaksvis får en lengre avviklingsperiode (materielvedlikehold, rapportskrivning etc.) gis vilkår som under den forberedende tjeneste som dagsatser.

Se administrative bestemmelser punkt 1.9.

4.3 Avvikling av permisjons- og rekreasjonsdager

Rekreasjonsperioden skal normalt tas umiddelbart etter avviklingsperioden.

Avvikling av permisjon gitt av andre myndigheter, for eksempel FN, går til fratrekk fra nasjonalt opptjente dager.

Ved avvikling av permisjonsdager utenfor operasjonsområdet teller alle kalenderdager likt.

Reisedager til Norge trekkes ikke.

Ikke avviklede permisjons- og rekreasjonsdager som tas ut etter avsluttet internasjonal tjeneste telles som virkedager.

Rekreasjonsdager kan brukes i forbindelse med avvikling av permisjon mellom to påfølgende tjenesteperioder.

Alt personell som omfattes av særavtalen skal avvikle resterende permisjons- og

rekreasjonsdager innen 45 dager etter avviklingsperiodens slutt.

Ved avvikling av ferie kan disse dager forskyves forholdsmessig.

Opptjente permisjons- og rekreasjonsdager kan ikke kompenseres økonomisk.

Personell som ikke kan avvikle rekreasjonsdager før skolestart av nivådannende skoler, kan kompenseres for ikke-avviklede dager i henhold til lønnsplan 05.128 som dagsats. Forsvarets personell- og vernepliktsenter (FPVS) behandler fremsendt søknad.

Ikke stadig tjenestegjørende personell kan kompenseres med dagsats av regulativlønn etter denne særavtalen for ikke-avviklede permisjons- og rekreasjonsdager.

Det samme gjelder personell med redusert bundet arbeidstid.

Se administrative bestemmelser punkt 1.10

4.4 Etterlanding

Ved eventuell etterlanding, kompenseres personellet økonomisk med regulativlønn etter denne særavtalen fastsatt i henhold til lønnsplan 05.128 som dagsats beregnet etter den OPL/I man hadde i tjenesteperioden. Reiseutgifter, kost og losji for personellet og eventuelt ledsager, dekkes etter reiseregning.

Se administrative bestemmelser punkt 1.8

4.5 Avslutningssamling

Stadig tjenestegjørende personell gis permisjon med lønn for å delta på obligatorisk avslutningssamling i regi av Forsvaret. Dersom avslutningssamling avvikles i forbindelse med helg/helligdag, tilstås økonomisk kompensasjon i henhold til lønnsplan 05.128 som dagsats beregnet etter den OPL/I man hadde i tjenesteperioden. Reiseutgifter, kost og losji dekkes etter reiseregning.

For andre som deltar på obligatorisk avslutningssamling i regi av Forsvaret, tilstås økonomisk kompensasjon i henhold til lønnsplan 05.128 som dagsats beregnet etter den OPL/I personellet hadde i tjenesteperioden. Reiseutgifter, kost og losji dekkes etter reiseregning.

Se administrative bestemmelser punkt 1.11

5. FELLESBESTEMMELSER

5.1 Lønn og sikringsregel

Lønn etter denne særavtalen gis fra den forberedende tjenesten starter og frem til rekreasjonsperioden er fullført. Lønnsfastsetting av den enkelte stilling skjer ved sentral drøfting mellom arbeidsgiver og arbeidstakersorganisasjonene i Forsvaret.

Militært og sivilt tilsatte i FD med underliggende etater, som beordres til stilling med en lavere lønn i internasjonale operasjoner, beholder sin faste regulativslønn (sikringsregelen).

Merknad;

Partene har en felles intensjon om å øke grunnlønnen i tjenesteperioden.

5.2 Ferieopptjening og ferieavvikling

Partene forutsetter at ferieloven følges. Ferie/feriegodtgjørelse opptjenes på vanlig måte. Opptjent ferie kan ikke avvikles i tjenesteperioden. Opptjent ferie kan kun unntaksvis påregnes avviklet under forberedende tjeneste.

Arbeidsgiverstyrt pålagt ferie (minimum tre ukers sammenhengende) kan avvikles mellom den forberedende tjeneste og tjenesteperioden såfremt personellet blir informert om ferieperioden i god tid, minimum to måneder før, og denne ferien faller inn i den normale ferieperioden (1. juni – 30. september). Under all ferieavvikling i disponeringsperioden beholdes lønn iht. stilling i OPL/I (05.128), men alle andre vilkår etter denne avtalen faller bort.

Se for øvrig administrative bestemmelser punkt 5.8

5.3 Erstatnings- og forsikringsordninger

5.3.1 Faginvaliditet

Forsvaret vil som selvassurandør dekke økonomisk tap som følge av faginvaliditet når kollektive eller private forsikringer har falt bort, er satt ut av kraft eller ikke fullt ut er dekkende på grunn av tjeneste i internasjonale operasjoner.

5.3.2 Samordning av erstatningsutbetaling

Utbetaling av erstatning etter flere erstatningsgrunnlag og forsikringsordninger skal samordnes ved at allerede utbetalt erstatning kommer til fradrag krone for krone dersom det fremmes krav etter en annen ordning. Samlet sett skal utbetalinger etter fremforhandlede ordninger ikke i noe tilfelle overstige pt 65 G.

Vedlegg:

- a) Administrative bestemmelser til Særavtalen for tjenestegjøring i internasjonale operasjoner**
- b) Protokoll av 21. desember 2017**
- c) Protokoll av 15. november 2017 mellom KMD og hovedsammenslutningene om særavtale om forsikringsordninger ved tjenestegjøring i internasjonale operasjoner (INTOPS)**
- d) Prolongert tilpasningsprotokoll av 14. februar og 26. mars 2008 for overenskomstlønte arbeidstakere**
- e) Satser utenlandstillegg**